

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Μια εξάρτηση δεν είναι μια κλινική εικόνα με ξεκάθαρη αιτιολογία όπως στην περίπτωση ενός κατάγματος ή μιας ίωσης. Ο ισχυρισμός ότι ένας συγκεκριμένος τύπος χαρακτήρων οδηγεί σε μια εξάρτηση δεν αληθεύει. Αυτό που έχει επιβεβαιωθεί είναι ότι η πιθανότητα της εκδήλωσης κάποιας εξάρτησης είναι μεγαλύτερη κάτω από συγκεκριμένες κοινωνικές και προσωπικές καταστάσεις

Η εγκατάσταση της τοξικομανίας προϋποθέτει τη συνάντηση μιας προσωπικής, ψυχολογικής κρίσης με την κοινωνική. Η συνάντηση αυτή διαμεσολαβείτε πάντα από την κρίση της συγκεκριμένης οικογένειας στην οποία ανήκει ο τοξικομανής. Το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η κρίσιμη συνάντηση με την ουσία παίζει εξίσου σημαντικό ρόλο με την προσωπικότητα του τοξικομανούς και την οικογένειά του.

Δεν είναι εύκολο να κατανοήσουμε τη διαδικασία που οδηγεί στην εξάρτηση, στο να παγιδευτεί δηλαδή κάποιος σε μια συμπεριφορά, καθώς συμβάλλουν διαφορετικοί παράγοντες. Θα προσπαθήσω να την εξηγήσω με ένα παράδειγμα. Με ένα απλό παράδειγμα. Είσαι ένα νέο κορίτσι ή ένα νεαρό αγόρι, σε κάλεσαν για πρώτη φορά σε ένα πάρτι. Κάθεται σε μια γωνία ντροπαλός ή και φοβισμένος. Ξαφνικά, εντοπίζεις κάποια. Συνήθως ένας φίλος ή μια φίλη αναλαμβάνει να σε συστήσει. Στην αρχή δυσκολεύεσαι, σιγά σιγά όμως τα βγάζεις πέρα. Αυτό είναι ένα πείραμα. Μέχρι τότε δεν είχες σκεφτεί να συναντήσεις κάποια. Για την αλλαγή αυτή ευθύνονται διαφορετικοί παράγοντες, ορμονικοί, ηλικιακοί, το γεγονός ότι μεγαλώνεις, κοινωνικοί, η πίεση του περιβάλλοντος, όλοι οι φίλοι σου γνώρισαν κάποια. Συνεχίζουμε με το παράδειγμα. Μετά την πρώτη συνάντηση σκέφτεσαι: ' ' Λοιπόν δεν ήταν κι άσχημα, θέλω να σε ξαναδώ να μάθω περισσότερα για σένα ' '. Έτσι ζητά από ένα φίλο: ' ' Μπορείς να μου κανονίσεις μια συνάντηση, ας υποθέσουμε, με την Ελένη; ' ' ""Έτσι ξαναβρισκόμαστε και περνάμε καλά. Αρχίζω να σε σκέφτομαι, δυσκολεύομαι στα μαθήματά μου.

Με τον ίδιο μηχανισμό, νόμιμες και παράνομες εξαρτήσεις. Σκέφτομαι πώς να σε ξανασυναντήσω. Ας δούμε, λοιπόν, τι συμβαίνει στη συνέχεια...Το γεγονός ότι συναντάμε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο είναι εντελώς τυχαίο. Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιοι παράγοντες δεν θα επηρεάσουν την εξέλιξη της σχέσης, απογοητεύσεις π.χ., προκαταλήψεις. Αν όμως η σχέση προχωρήσει, γίνεται όλο και πιο κοντινή και απαραίτητη, ερωτευόμαστε, παντρευόμαστε. Κάποιοι γάμοι λειτουργούν για πέντε, δέκα χρόνια, μερικές φορές παγιδευόμαστε σε πολύ κακούς γάμους. Και ακόμη, όταν αποφασίζουμε να χωρίσουμε πονάμε πολύ. Αυτό συμβαίνει πάντα όταν αποχωρίζεσαι μια εξαρτητική σχέση. (Deitch, 2004)

Για να μπορεί να οριστεί εάν κάποιος είναι εξαρτημένος, το άτομο αυτό πρέπει να πληρεί κάποια κριτήρια που έχουν οριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Για να θεωρηθεί κάποιος εξαρτημένος αρκεί να παρουσιάζει μόνο κάποια από τα ακόλουθα:

Ανοχή (ανάγκη για περαιτέρω αίσθηση των αποτελεσμάτων)

Ψυχολογική εξάρτηση (επιθυμία, που ποικίλει από πολύ μικρή μέχρι πολύ έντονη)

Συμπτώματα στερητικού συνδρόμου ή υιοθέτηση συγκεκριμένης συμπεριφοράς για τον περιορισμό στερητικών συμπτωμάτων.

Αποτυχημένες προσπάθειες για να ελέγξει τη χρήση ή τη συμπεριφορά.

Σπατάλη χρόνου τόσο για τη χρήση (ουσιών) ή την επανάληψη της συμπεριφοράς

στην οποία είναι εθισμένος όσο και κατά την διαδικασία της ανάρρωσης.

Καταστροφικές συνέπειες εξαιτίας της χρήσης τόσο στους ίδιους τους εθισμένους όσο και στους ανθρώπους του περιβάλλοντός τους (προβλήματα στη δουλειά ή το σχολείο, συγκρούσεις με τους ανθρώπους που βρίσκονται στο κοντινό περιβάλλον, αφιέρωση λιγότερου χρόνου για χόμπι, ασθένειες κ.λ.π.)

Χρήση ουσιών πιο συχνή και σε μεγαλύτερες δόσεις από ότι σχεδιάζεται.

Εξακολούθηση της χρήσης ακόμα κι αν το άτομο γνωρίζει ότι αυτό είναι καταστροφή για τον εαυτό του.

Στην εποχή μας, μια σημαντική πηγή από την οποία απορρέουν πολλά από τα προβλήματα που αναφέρουν οι γονείς στις σχέσεις τους, ιδιαίτερα με τα παιδιά τους που βρίσκονται στην εφηβική ηλικία, πηγάζουν από τις ραγδαίες κοινωνικές αλλαγές οι οποίες απαιτούν συχνά την αναζήτηση νέων λύσεων για τα ανθρώπινα προβλήματα, και έχουν να κάνουν με την έλλειψη επικοινωνίας, τη σύγκρουση με τα οικογενειακά ιδεώδη, την τάση των παιδιών τους για ανεξαρτητοποίηση, συγκρούσεις και /ή διαφωνίες του ζευγαριού σε θέματα αντιμετώπισης των παιδιών κ.α.. Τα παιδιά ακολουθούν νέα ήθη και έθιμα και οι γονείς νιώθουν συχνά απειλημένοι. Επιπλέον οι αξίες, τα σταθερά σημεία αναφοράς και η βοήθεια από την ευρύτερη οικογένεια παύει να υπάρχει σήμερα.

Σήμερα σε σύγκριση με τα παλαιότερα χρόνια, η επιθυμία για απόκτηση παιδιού είναι αρκετά υποτιμημένη και όλα σχεδόν τα παιδιά είναι προϊόντα μιας πολύπλευρης εγκεφαλικής επεξεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι προϋπήρχαν στη σκέψη των γονιών τους πολύ πριν γεννηθούν, φορτίζοντάς την με φοβίες, αμφιβολίες, προσδοκίες χαράς και προσωπικές φιλοδοξίες.

Επίσης το να γίνει κάποιος γονιός, και αυτό ισχύει περισσότερο για τη μητέρα, είναι καθαρά προσωπική επιλογή. Ελέγχουν πότε και πόσα παιδιά θα αποκτήσουν. Το τίμημα της προσωπικής επιλογής είναι ότι οι νέοι γονείς πρέπει να βρουν τρόπους να αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες και στις νέες ανάγκες.

Για αυτούς τους λόγους είναι πιο έντονοι η ανάγκη των γονιών να αναζητήσουν στήριξη στο γονεϊκό τους ρόλο.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με τον εισηγητή κ. Ανδρέα Μεδίτσο, Κοινωνιολόγο στο 2310 442044